

Báthori Csaba
A TÁVOZÁS KÉPEI I.

Vagy legyek madár, legyünk többen!
Könyörgés keleti körökben,
szárazon, vízen, levegőben
ráfér, míg kiströptére döbben

az ember. Hm. Keserű, részeg,
mire a test- és lélekrészek
felfogják, mi az égi részlet
s mi a meddő öntekerészet.

Érzelmekkel nem jutsz a mennybe.
Jobb, ha maratva, szétszerelve,
takaréokra vagy téliesre
állítva érsz a légmezőkre,

az édes kő- és víznemű semmit
harapva, a soha-és-mindig
álomba, hol még az is tisztít,
hogyan alig szólsz egy napsütésnyit,

vagy épp az űrben látva mélyet
megsejted, itt rólad beszélnek
szépet és félszeg szörnyűséget
a messze benned hangzó lények.

Mert madár lehetsz februárban,
örömré, fájdalomra váltan,
a repülés gyönyörű számtan:
a csodákban viaskodás van.

Semmiben kell mindenütt lenni,
nem ősemberként egyre törni.

Minden bajjal felfele törni.
Nagy hivatás tűntön születni,

még mielőtt elpiszkolódnak
a hajnali dolgok, s lesorvad
ki-ki a földről. Mást se hagyhat,
csak pár képet s élőhalottat.

A TÁVOZÁS KÉPEI II.

A sötétség csak egészben mutatja,
hogymi a nappal haszna.

Csak nemlétünknek hozza el az álom,
mihelyt a világon.

De egyetlen éjszakáért sem adnám,
mihelyt nappalonta vár rám.

Égért és földért soha nem cserélném
boldogságom, szerencsém,

még ha a kínörömök közt a semmi
hívna is halni, hűlni.

Mindenségem az aljban megtalálom:
lételem csak félvilágom.

Képzelt súlyom és való könnyűségem
méri egy igen, egy nem.

A világ mindig az igenen múlik,
szívtől a szíven túlig.

És legtágasabb éppen a szegélyén,
örök a semmi mélyén.

SÉTA

I

Céltalan járás, mint a kutyák görbe tánca,
vagy a becsicscent gyámoltalan venyigeteste,
így kezdődik a séta, még üres ábra az utca,
s olyan véletlen a föld, mint mikor megszülettünk.

Ferde az ember, mint a földhöz nyomott fű,
de lassan megnő a többiekkel, és olyan nagy
útja közepén, hogy ágaskodik egyre több fejével,
s a sárga házaknál már kilátszik a nyájból, mint a szamár.

Egyre több pillangó kapaszkodik hajába, szemébe,
egyre több hold vezet, egész hold-szakok sokasággal,
kicsattan és visszasorvad magába, csikó és félelem,
a tömegben nyújtózkodik, mint szalonnabőr a tűzben.

Van korszak, hogy az ember lába térdig jár a földben,
van korszak, hogy órákig el sem válik a széltől,
van, hogy csak a talp csókizma vagy a lábak tévedése
vezérli, vagy a vágó, rózsakehelybe nézni majd a hársnál.

A parti bokrokban nyulak makognak, seregélyszőrű
szürke kancák, egészen a csücsig kivirágozott ökörfarkkórók,
üstökös felhők kék szőke ökör színben és alakban –
vigyázni kell a füvek zajára, mint a gyertyalánggra ekkor.

Most fogannak a gombostűfejek és a halandó pillangók,
most kell utolérni a holtakat egyre üresebb életünkkel,
most kell megtalálni az utolsó métereken a forrást,
most kell a harag pereméről visszahozni egy megölt szót.

Nem elég sodródni a hold-koptatta, barna földön,
nem elég kimerülni egy édeset ígérő látomásban,

nem elég a fájdalom tökélyét hordozni magunkban,
bölcsek is kell lenni a fojtogató félelemben.

Mocskos a siralom, ha egyedüli a siralom.
Egyedül sincs, aki nem számol sokakat magában.
Nem csak embernek, hanem halottnak is születtünk,
és nem csak halottként lehetünk emberek.

II

Szeretem a lépteket a képzelt léptek előtt,
szeretem a pázsitot, az álmot és az édesvizeket,
kilenc kimondhatatlan dallamot sodródva sötétben,
és mindig ugyanazt a partot az égi folyóval.

Cseppek ezüst dobjai peregnek sziget és szárazföld
között, de ha némaságra vált, akkor megérted a folyót:
itt vagy még a kövek és gyökerek fölött, és épp a
félcsendből hallhatod, milyen kevés szeráf dúdolgat.

A rozsdás kék hidaknál kiderülhet, hogy már halott
vagy, és szived a nagy husáng legény csak a feledéssel
virágzik. De ez az az óra, amikor föld alól kell kiszállni
magasra, és céltalanul gyülekezni, mint a rideg sirályok.

A félelem és félni a félelemtől egy és ugyanaz,
a fény is útvesztő, hát még a magány és a sötétség...
és a felhők vékonyka gallyból összetűzött magasán
is nyílhat szakadék vagy reménység vagy bolyongás.

Mindenki látja, hogy még élek, vagy nem dugtam el
halálom, hogy nem vagyok utolsó a számadáson,
hogy jártomban elbírom a törékeny és titoktalan
világot, és megértem, fától fáig haladva megértem:

minden csend a mennyen a pokolba vezet.
És ahogy egyre többen tolongnak, az a pokol,
ahogyan egyre többen hencegnek nyíltan a semmivel,
az a pokol, s ahogyan tíz évig semmire nem kerül sor.

Túlélek, de üres vagyok az isten városában naponta.
Egyé válok pőreségben az egész emberiséggel, s hogy
semmim nincs, senkinek se szólok, de beszélnem kell
a némákkal, akik remekművet faragnak a hallgatásból.

Így megyek, csak ilyen gondolatok közt férek el saját
szivemben. A föld mindenkinek föld, mindegy, hogy lefele
vagy felfele menekül. Látom, a holtak ellen fog össze
felejtés, kín és játék. De hogy vagy, az megér néhány lépést.

BESZÉLJ

Azt mondta, beszéljek. Bármit,
hidegvérrel. Azt mondta, kiköphetem
azt is, ami nincs a begyemben. Sok van
mögöttem, minden a begyemben. Kérek
hidegvérű hallgatókat a beszédhez.
Tele vagyok kudarccal, ezért csak
szépeket tudok beszélni. Ha csupán
egy-egy volna a piros és fekete pont.
Hiába beszélni tanulni, ettől válunk
emberré és gazemberré. Azt mondta,
ne kíméljem magam, mást, beszéljek.
De a kíméletlenség nem tesz alkalmassá
a beszédre. Neki volt szüksége arra,
hogy én beszéljek: nem tudta elviselni
zöreje nélkül anyja halálát. Nekem épp
volt mit beszélnem, szerencse. Leültem,
kinyitottam a felső inggombom, és

úgy tettem, mintha nyelnék. Gyűlölheted,
aki van, most szeretheted, aki nincs. Vagy
szerethetted, aki volt, most keresheted, aki
nincs. Egyre megy. Magadhoz kell mérned
anyádat. De ennyit mondani nem tudtam.
Azt mondta, beszéljek. Hallgattam
hidegvérrel, nekem már rég nem volt
anyám. Micsoda sötét, savas esők
áztatták bennem a csalogányt. Megint
beszéltem, hogy ne beszéljek.

Nastazja Ciupa: VI, 2021
(70 x 100, litográfia)